

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 30ής Μαΐου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική ασφάλιση των διακινούμενων εργαζομένων – Συντονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης – Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 – Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 3 – Δήλωση των κρατών μελών σύμφωνα με το άρθρο 9 – Μεταβατική σύνταξη – Χαρακτηρισμός – Εκ του νόμου προβλεπόμενα καθεστώτα προσύνταξης – Μη εφαρμογή του κανόνα του συνυπολογισμού των περιόδων ασφάλισης δυνάμει του άρθρου 66»

Στην υπόθεση C-517/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (εφετείο Gdańsk, 3ο τμήμα διαφορών εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφάλισης, Πολωνία) με απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Οκτωβρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Stefan Czerwiński

κατά

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Borg Barthet, προεδρεύοντα τμήματος, M. Berger και F. Biltgen (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- το Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku, εκπροσωπούμενο από τον A. Bołtruczyk, radca prawny,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Nymann-Lindgren, M. N. Lyshøj και C. Thorning,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπροσωπούμενο από τις A.-M. Dumbrăvan και A. Pospíšilová Padowska,
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους A. Norberg και K. Pleśniak,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον D. Martin και την A. Szmytkowska,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 1, 3 και 9 καθώς και το κύρος του άρθρου 66 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 200, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4) (στο εξής: κανονισμός 883/2004).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Stefan Czerwiński και του Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku (ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων, ταμείο Gdańsk, Πολωνία) (στο εξής: ZUS) σχετικά με την άρνηση του τελευταίου να λάβει υπόψη, για τη χορήγηση μεταβατικής συντάξεως, τις περιόδους εισφορών που αντιστοιχούν στις δραστηριότητες που άσκησε ο ενδιαφερόμενος σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

Το νομικό πλαίσιο

Η συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο

- 3 Κατά το άρθρο 29 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3):

«Για την ελεύθερη κυκλοφορία των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων, τα συμβαλλόμενα μέρη εξασφαλίζουν, όπως προβλέπεται στο παράρτημα VI, στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, για τους μισθωτούς και μη μισθωτούς εργαζομένους καθώς και για τους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, ιδίως:

 - α) τον συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες, για την κτήση και τη διατήρηση του δικαιώματος προς λήψη παροχής, όπως και για τον υπολογισμό του ύψους αυτών·
 - β) την καταβολή των παροχών στα πρόσωπα που κατοικούν στα εδάφη των συμβαλλομένων μερών.»
- 4 Στο σημείο I του παραρτήματος VI της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, όπως το παράρτημα αυτό τροποποιήθηκε με την απόφαση 76/2011 της Μεικτής Επιτροπής του ΕΟΧ, της 1ης Ιουλίου 2011 (ΕΕ 2011, L 262, σ. 33), το οποίο φέρει τον τίτλο «Συντονισμός γενικού καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης», γίνεται μνεία στον κανονισμό 883/2004 και στις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του.

Το δίκαιο της Ένωσης

- 5 Κατά την αιτιολογική σκέψη 33 του κανονισμού 883/2004:

«Είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν τα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθεστώτα προσύνταξης στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ώστε να εξασφαλίζονται, κατ' αυτό τον τρόπο, η ίση μεταχείριση και η δυνατότητα εξαγωγής των παροχών προσύνταξης καθώς και η χορήγηση οικογενειακών παροχών και παροχών ασθένειας, μητρότητας και πατρότητας στον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού· ωστόσο, ο κανόνας περί συνυπολογισμού των περιόδων δεν θα πρέπει να συμπεριληφθεί, δεδομένου ότι τα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθεστώτα προσύνταξης υπάρχουν μόνο σε πολύ περιορισμένο αριθμό κρατών μελών.»

- 6 Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

[...]

κδ) “παροχή προσύνταξης”: όλες οι παροχές σε χρήμα, εκτός από την παροχή ανεργίας ή την πρόωρη παροχή γήρατος, οι οποίες χορηγούνται μετά από συγκεκριμένη ηλικία σε εργαζόμενο που έχει μειώσει, παύσει ή αναστείλει τις αμειβόμενες επαγγελματικές του δραστηριότητες, έως την ηλικία της συνταξιοδότησης λόγω γήρατος ή πρόωρης συνταξιοδότησης, το δικαίωμα για τις οποίες δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση να ευρίσκεται ο ενδιαφερόμενος στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του αρμόδιου κράτους· ως “πρόωρη παροχή γήρατος” νοείται η παροχή η οποία χορηγείται πριν από τη συμπλήρωση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης και η οποία είτε εξακολουθεί να χορηγείται μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής είτε αντικαθίσταται από άλλη παροχή γήρατος·

[...]».

- 7 Το άρθρο 3 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υλικό πεδίο εφαρμογής», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις νομοθεσίες που αφορούν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης που έχουν σχέση με:

[...]

δ) παροχές γήρατος·

[...]

θ) παροχές προσύνταξης·

[...]».

- 8 Το άρθρο 6 του ίδιου κανονισμού έχει ως εξής:

«Εκτός εάν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός, ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου εξαρτά:

- την απόκτηση, διατήρηση, διάρκεια ή ανάκτηση δικαιώματος για παροχές,
- την υπαγωγή σε νομοθεσία, ή

– την πρόσβαση σε ή την εξαίρεση από υποχρεωτική ασφάλιση ή προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση ή προαιρετική ασφάλιση ή συνέχιση στην ασφάλιση,

από τη συμπλήρωση περιόδων ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας, πρέπει να λαμβάνει υπόψη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, τις περιόδους ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κάθε άλλου κράτους μέλους, σαν να επρόκειτο για περιόδους που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει.»

9 Το άρθρο 9 του κανονισμού 883/2004 ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγγράφως τις δηλώσεις που γίνονται σύμφωνα με το άρθρο 1, σημείο 1, τη νομοθεσία και τα συστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3, τις συμβάσεις τις οποίες έχουν συνάψει και οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, τις ελάχιστες παροχές οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 58 και την έλλειψη ασφαλιστικού συστήματος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 65α, παράγραφος 1, καθώς και τις ουσιαστικές τροποποιήσεις. Οι εν λόγω κοινοποιήσεις αναφέρουν την ημερομηνία από την οποία ο παρών κανονισμός αρχίζει να εφαρμόζεται στα συστήματα που προσδιορίζονται από τα κράτη μέλη στις δηλώσεις τους.

2. Οι κοινοποιήσεις αυτές υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάθε χρόνο και λαμβάνουν την απαιτούμενη δημοσιότητα.»

10 Το άρθρο 66 του κανονισμού αυτού ορίζει ότι, «[ό]ταν η εφαρμοστέα νομοθεσία εξαρτά το δικαίωμα σε παροχές προσύνταξης από την πραγματοποίηση περιόδων ασφάλισης, μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 6».

Το πολωνικό δίκαιο

11 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του *ustawa o emeryturach pomostowych* (νόμου περί μεταβατικών συντάξεων), της 19ης Δεκεμβρίου 2008, στην ενοποιημένη έκδοσή του (*Dz. U.* του 2015, θέση 965) (στο εξής: νόμος περί μεταβατικών συντάξεων), ως εργασία υπό ειδικές συνθήκες νοείται η συνδεόμενη με παράγοντες κινδύνου εργασία η οποία με την πάροδο του χρόνου πιθανολογείται σοβαρά ότι θα προκαλέσει διαρκή βλάβη της υγείας, εκτελείται δε υπό ειδικές συνθήκες όσον αφορά το περιβάλλον εργασίας, καθοριζόμενες από τις δυνάμεις της φύσεως ή από τεχνολογικές διαδικασίες οι οποίες, παρά την εφαρμογή μέσων προφυλάξεως τεχνικής, οργανωτικής και ιατρικής φύσεως, συνεπάγονται για τους εργαζόμενους απαιτήσεις που βαίνουν πέραν των δυνατοτήτων τους, οι οποίες περιορίζονται λόγω της γηράνσεως ακόμη και πριν τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως, σε τέτοιο βαθμό ώστε να καθίσταται δυσχερής η παροχή της εργασίας τους στην μέχρι πρότινος θέση εργασίας. Κατάλογος των θέσεων εργασίας υπό ειδικές συνθήκες περιλαμβάνεται στο παράρτημα I του νόμου αυτού.

12 Το άρθρο 3, παράγραφος 3, του εν λόγω νόμου ορίζει την εργασία ιδιάζουσας φύσεως ως αυτή που απαιτεί ιδιαίτερη ευθύνη και ιδιαίτερες ψυχικές και σωματικές δεξιότητες, της οποίας η δυνατότητα εκτελέσεως κατά τρόπο που να μην απειλεί τη δημόσια ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της υγείας και της ζωής των άλλων προσώπων, μειώνεται πριν από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησεως ως συνέπεια της αμβλύνσεως των ψυχικών και σωματικών δεξιοτήτων λόγω της γηράνσεως. Ο κατάλογος των θέσεων εργασίας ιδιάζουσας φύσεως περιλαμβάνεται στο παράρτημα II του ίδιου νόμου.

13 Το άρθρο 4 του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων προβλέπει τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τη θεμελίωση δικαιώματος μεταβατικής συντάξεως. Συγκεκριμένα, πρέπει:

«1) ο εργαζόμενος να γεννήθηκε μετά την 31η Δεκεμβρίου 1948,

- 2) να έχει απασχοληθεί σε εργασία υπό ειδικές συνθήκες ή σε εργασία ιδιάζουσας φύσεως για περίοδο τουλάχιστον 15 ετών,
 - 3) να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον το 55ο έτος για τις γυναίκες και το 60ό έτος για τους άνδρες,
 - 4) να έχει συμπληρώσει περιόδους εισφορών και περιόδους χωρίς καταβολή εισφορών [...] ανερχόμενες τουλάχιστον σε 20 έτη για τις γυναίκες και σε 25 έτη για τους άνδρες,
 - 5) να απασχολούνταν, πριν την 1η Ιανουαρίου 1999, σε εργασία ιδιάζουσας φύσεως ή σε εργασία υπό ειδικές συνθήκες, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 3, του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων ή των άρθρων 32 και 33 του [ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (νόμου περί συντάξεων γήρατος και λοιπών συντάξεων που καταβάλλονται από το ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων), της 17ης Δεκεμβρίου 1998 (Dz. U. του 2016, θέση 887)],
 - 6) να απασχολούνταν, μετά την 31η Δεκεμβρίου 2008, σε εργασία ιδιάζουσας φύσεως ή σε εργασία υπό ειδικές συνθήκες, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 3 του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων,
 - 7) να έχει επέλθει λύση της σχέσεως εργασίας του.»
- 14 Σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων, ο εργαζόμενος ο οποίος απασχολείται σε εργασία υπό τις ειδικές συνθήκες που αναφέρονται στα σημεία 20, 22 και 32 του παραρτήματος I του εν λόγω νόμου, και ο οποίος πληροί της προϋποθέσεις του άρθρου 4, σημεία 1 και 4 έως 7, του ανωτέρω νόμου, θεμελιώνει δικαίωμα μεταβατικής συντάξεως, εφόσον έχει συμπληρώσει τουλάχιστον το 50ό έτος για τις γυναίκες και το 55ο έτος για τους άνδρες και έχει περίοδο απασχολήσεως σε εργασία υπό τις ειδικές αυτές συνθήκες η οποία ανέρχεται τουλάχιστον σε 10 έτη.
- 15 Κατά το άρθρο 16 του νόμου αυτού, η απόσβεση του δικαιώματος σε μεταβατική σύνταξη επέρχεται είτε την ημέρα η οποία προηγείται της ημέρας θεμελιώσεως δικαιώματος συντάξεως λόγω γήρατος, καθοριζόμενης με απόφαση του οργανισμού κοινωνικής ασφαλίσεως ή άλλου φορέα καταβολής συντάξεων, οριζόμενου δυνάμει ειδικών διατάξεων, είτε την ημέρα κατά την οποία ο δικαιούχος συμπληρώνει το όριο ηλικίας συνταξιοδοτήσεως, είτε την ημέρα θανάτου του δικαιούχου.
- 16 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, του νόμου περί συντάξεων γήρατος και λοιπών συντάξεων που καταβάλλονται από το ταμείο κοινωνικών ασφαλίσεων (στο εξής: νόμος περί συντάξεων γήρατος) ορίζει τα εξής:
- «1. Οι περίοδοι εισφορών είναι οι ακόλουθες:
- 1) οι περίοδοι ασφαλίσεως,
- [...]
2. Λογίζονται επίσης ως περίοδοι εισφορών οι ακόλουθες περίοδοι οι οποίες προηγούνται της 15ης Νοεμβρίου 1991 και ως προς τις οποίες καταβλήθηκε εισφορά κοινωνικής ασφαλίσεως ή ως προς τις οποίες δεν υπήρχε υποχρέωση καταβολής εισφοράς κοινωνικής ασφαλίσεως:
- 1) περίοδοι απασχολήσεως μετά τη συμπλήρωση του 15ου έτους της ηλικίας:
- [...]

d) Πολωνών υπηκόων στην αλλοδαπή: απασχολούμενων σε άλλους αλλοδαπούς εργοδότες, εφόσον κατά την περίοδο εργασίας στην αλλοδαπή καταβλήθηκαν εισφορές κοινωνικής ασφάλισης στην Πολωνία [...]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 17 Ο S. Czerwiński, γεννηθείς την 1η Ιανουαρίου 1951, συμπλήρωσε περιόδους εισφορών και περιόδους χωρίς καταβολή εισφορών στην Πολωνία διάρκειας 23 ετών και 6 μηνών.
- 18 Επιπλέον, κατά τα έτη 2005 έως 2011, εργάστηκε ως δεύτερος μηχανικός σε σκάφος στη Γερμανία και ως πρώτος μηχανικός σε σκάφος στη Νορβηγία. Κατά τη διάρκεια των περιόδων αυτών, κατέβαλε εισφορές, αντιστοίχως, σε γερμανικό και νορβηγικό φορέα κοινωνικής ασφάλισης.
- 19 Στις 12 Ιουνίου 2013, ο ενδιαφερόμενος υπέβαλε στο ZUS αίτηση χορηγήσεως μεταβατικής συντάξεως.
- 20 Με απόφαση της 31ης Ιουλίου 2013, το ZUS απέρριψε την αίτηση αυτή λόγω του ότι ο ενδιαφερόμενος δεν απέδειξε ότι είχε συμπληρώσει, την 1η Ιανουαρίου 2009, 15ετή περίοδο απασχολήσεως σε εργασία ιδιάζουσας φύσεως ή εργασία υπό ειδικές συνθήκες, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 3, του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων, ούτε τις κατά τον ίδιο αυτό νόμο απαιτούμενες περιόδους εισφορών και περιόδους χωρίς καταβολή εισφορών συνολικής διάρκειας 25 ετών.
- 21 Ο S. Czerwiński άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής.
- 22 Με απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, το Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (περιφερειακό δικαστήριο Gdańsk, 7ο τμήμα διαφορών εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφάλισης, Πολωνία) απέρριψε την προσφυγή αυτή. Κατά το δικαστήριο αυτό, ο S. Czerwiński πληρούσε την απαιτούμενη από τον νόμο προϋπόθεση της 15ετούς εργασίας υπό ειδικές συνθήκες, δεν μπορούσε όμως να επικαλεστεί ότι συμπλήρωσε 25ετή περίοδο εισφορών, δεδομένου ότι οι περίοδοι εισφορών στην αλλοδαπή δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη προς τον σκοπό αυτό.
- 23 Επιληφθέν εφέσεως που άσκησε ο S. Czerwiński κατά της αποφάσεως αυτής, το Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (εφετείο Gdańsk, 3ο τμήμα διαφορών εργατικού δικαίου και κοινωνικής ασφάλισης, Πολωνία) διατηρεί αμφιβολίες ως προς τον χαρακτηρισμό της μεταβατικής συντάξεως.
- 24 Καίτοι η δήλωση των πολωνικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 883/2004, αναφέρει ότι οι μεταβατικές συντάξεις εμπίπτουν στην κατηγορία των παροχών προσύνταξης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται μήπως οι συντάξεις αυτές θα πρέπει να θεωρούνται παροχές γήρατος. Εκτιμά, στο πλαίσιο αυτό, ότι πρέπει να καθοριστεί αν η υπαγωγή παροχής σε συγκεκριμένο από τους αναφερόμενους στο άρθρο 3 του κανονισμού 883/2004 κλάδους κοινωνικής ασφάλισης, στην οποία προβαίνει η αρμόδια εθνική αρχή με τη δήλωση που πρέπει να υποβάλει το οικείο κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 9 του εν λόγω κανονισμού, είναι απρόσβλητη ή αν υπόκειται στον έλεγχο των εθνικών δικαστηρίων.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι εάν η μεταβατική σύνταξη χαρακτηριζόταν παροχή γήρατος, θα εφαρμοζόταν ο προβλεπόμενος στο άρθρο 6 του κανονισμού 883/2004 κανόνας του συνυπολογισμού των περιόδων ασφάλισης.

- 26 Αντιθέτως, εάν η μεταβατική σύνταξη έπρεπε να υπαχθεί στην κατηγορία των παροχών προσύνταξης, θα ανέκυπτε το ερώτημα εάν η μη εφαρμογή του κανόνα του συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως, όπως προκύπτει από το άρθρο 66 του κανονισμού 883/2004, συνάδει με τον σκοπό προστασίας στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως ο οποίος απορρέει από το άρθρο 48, στοιχείο α', ΣΛΕΕ.
- 27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Apelacyjny w Gdańsku (εφετείο Gdańsk) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Αποτελεί η υπαγωγή παροχής σε συγκεκριμένο από τους αναφερόμενους στο άρθρο 3 του κανονισμού 883/2004 κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως, η οποία περιέχεται στη δήλωση που υποβάλλει το κράτος μέλος κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 του εν λόγω κανονισμού, ζήτημα που εμπίπτει στην κρίση των εθνικών διοικητικών αρχών ή των εθνικών δικαστηρίων;
- 2) Αποτελεί η μεταβατική σύνταξη που προβλέπει [ο νόμος περί μεταβατικών συντάξεων] παροχή γήρατος κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004;
- 3) Εξασφαλίζει η μη εφαρμογή, σε σχέση με τις παροχές προσύνταξης, του κανόνα του συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως (άρθρο 66 και αιτιολογική σκέψη 33 του κανονισμού 883/2004) την προστατευτική λειτουργία στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως που απορρέει από το άρθρο 48, στοιχείο α', [ΣΛΕΕ];»

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 28 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η υπαγωγή κοινωνικής παροχής σε συγκεκριμένο από τους αναφερόμενους στο άρθρο 3 του κανονισμού 883/2004 κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως, στην οποία προβαίνει η αρμόδια εθνική αρχή με τη δήλωση που υποβάλλει το κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, είναι απρόσβλητη ή αν υπόκειται στην κρίση των εθνικών δικαστηρίων.
- 29 Όσον αφορά την υποβαλλόμενη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 δήλωση, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να δηλώνουν ποιες ρυθμίσεις και ποια καθεστάτα του τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω κανονισμού και είναι δεσμευτικά για τα κράτη μέλη, τα οποία οφείλουν και να συμμορφώνονται τηρώντας παράλληλα τις επιταγές του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2016, Επιτροπή κατά Μάλτας, C-12/14, EU:C:2016:135, σκέψη 36).
- 30 Συγκεκριμένα, η αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, επιβάλλει σε κάθε κράτος μέλος να εξετάζει επιμελώς, στο πλαίσιο της δηλώσεως στην οποία αναφέρεται το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, όλα τα ισχύοντα σε αυτό καθεστάτα κοινωνικής ασφαλίσεως και, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, κατά το πέρας της εξετάσεως αυτής, να τα δηλώνει ως καλυπτόμενα από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2016, Επιτροπή κατά Μάλτας, C-12/14, EU:C:2016:135, σκέψη 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 31 Έτσι, η δήλωση αυτή δημιουργεί τεκμήριο ότι οι εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις οι οποίες έχουν δηλωθεί δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 883/2004 εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού και δεσμεύουν, κατ' αρχήν, τα λοιπά κράτη μέλη (απόφαση της 3ης Μαρτίου 2016, Επιτροπή κατά Μάλτας, C-12/14, EU:C:2016:135, σκέψη 38).
- 32 Αντιθέτως, το γεγονός ότι δεν έχει γίνει μνεία κάποιου νόμου ή κάποιας εθνικής νομοθετικής ρυθμίσεως στη δήλωση που προβλέπει το άρθρο 9 του κανονισμού 883/2004 δεν αποδεικνύει, αυτό καθεαυτό, ότι ο αντίστοιχος νόμος ή η αντίστοιχη ρύθμιση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν

λόγω κανονισμού (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1996, *Otte*, C-25/95, EU:C:1996:295, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, *Hliddal* και *Bornand*, C-216/12 και C-217/12, EU:C:2013:568, σκέψη 46).

- 33 Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έκρινε επανειλημμένως ότι η διάκριση μεταξύ παροχών που εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 και παροχών που εμπίπτουν στο πεδίο αυτό στηρίζεται ουσιαστικά στα συστατικά στοιχεία κάθε παροχής, ιδίως στον σκοπό και στις προϋποθέσεις χορηγήσεώς της, και όχι στο αν μια παροχή χαρακτηρίζεται ή όχι από την εθνική νομοθεσία ως παροχή κοινωνικής ασφάλισης (αποφάσεις της 27ης Μαρτίου 1985, *Scrivner* και *Cole*, 122/84, EU:C:1985:145, σκέψη 18, της 11ης Ιουλίου 1996, *Otte*, C-25/95, EU:C:1996:295, σκέψη 21, καθώς και της 5ης Μαρτίου 1998, *Molenaar*, C-160/96, EU:C:1998:84, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Εν πάση περιπτώσει, εθνική νομοθετική ρύθμιση, για να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004, πρέπει να αναφέρεται σε έναν από τους κινδύνους που ρητώς απαριθμούνται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 27ης Μαρτίου 1985, *Scrivner* και *Cole*, 122/84, EU:C:1985:145, σκέψη 19, καθώς και της 11ης Ιουλίου 1996, *Otte*, C-25/95, EU:C:1996:295, σκέψη 22).
- 35 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης παροχή πρέπει να χαρακτηριστεί ως παροχή προσύνταξης ή ως παροχή γήρατος, δεν αμφισβητείται ότι η παροχή αυτή συνδέεται με έναν από τους κινδύνους που απαριθμούνται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004.
- 36 Ωστόσο, όταν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς τον χαρακτηρισμό κοινωνικής παροχής στον οποίο προβαίνει η αρμόδια εθνική αρχή με τη δήλωση που υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 883/2004, απόκειται στο κράτος μέλος το οποίο έχει κάνει τη σχετική δήλωση να επανεκτιμήσει το βάσιμό της και, ενδεχομένως, να την τροποποιήσει (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2016, Επιτροπή κατά Μάλτας, C-12/14, EU:C:2016:135, σκέψη 39).
- 37 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε ότι εθνικό δικαστήριο, το οποίο επιλαμβάνεται διαφοράς σχετικής με εθνική νομοθετική ρύθμιση, μπορεί πάντοτε να κληθεί να αποφανθεί επί του χαρακτηρισμού της επίδικης στην οικεία υπόθεση παροχής και, εφόσον το κρίνει αναγκαίο, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο, προκειμένου να καθοριστεί αν η ρύθμιση αυτή εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 (βλ., συναφώς, απόφαση της 3ης Μαρτίου 2016, Επιτροπή κατά Μάλτας, C-12/14, EU:C:2016:135, σκέψη 43).
- 38 Εφόσον ο χαρακτηρισμός κοινωνικής παροχής, κατά την έννοια του κανονισμού 883/2004, πρέπει να πραγματοποιηθεί από το οικείο εθνικό δικαστήριο αυτοτελώς και αναλόγως των συστατικών στοιχείων της επίμαχης κοινωνικής παροχής, υποβαλλομένου, αν κριθεί αναγκαίο, προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο, δεν μπορεί να είναι απρόσβλητη η κατάταξη των κοινωνικών παροχών στην οποία προβαίνει η αρμόδια εθνική αρχή με τη δήλωση που υποβάλλει δυνάμει του άρθρου 9 του εν λόγω κανονισμού.
- 39 Πράγματι, θα υπονομευόταν σε μεγάλο βαθμό ο κύριος σκοπός του κανονισμού 883/2004, ο οποίος αποσκοπεί στη διασφάλιση του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ίση μεταχείρισή τους υπό το πρίσμα των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, αν κάθε κράτος μέλος είχε την ευχέρεια, παραλείποντας να συμπεριλάβει ορισμένες κοινωνικές παροχές στη δήλωση ή, αντιθέτως, συμπεριλαμβάνοντάς τες, να καθορίζει κατ' απόλυτη διακριτική ευχέρεια το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

40 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η υπαγωγή κοινωνικής παροχής σε συγκεκριμένο από τους αναφερόμενους στο άρθρο 3 του κανονισμού 883/2004 κλάδους κοινωνικής ασφάλισης, στην οποία προβαίνει η αρμόδια εθνική αρχή με τη δήλωση που υποβάλλει το κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, δεν είναι απρόσβλητη. Στον χαρακτηρισμό κοινωνικής παροχής μπορεί να προβεί το οικείο εθνικό δικαστήριο αυτοτελώς και αναλόγως των συστατικών στοιχείων της επίμαχης παροχής, υποβάλλοντας, αν το κρίνει αναγκαίο, προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

41 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η μεταβατική σύνταξη πρέπει να θεωρηθεί ως «παροχή γήρατος», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004, ή ως «παροχή προσύνταξης», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ίδιου κανονισμού.

42 Επισημαίνεται, εισαγωγικά, ότι η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι καθοριστική για την εξέταση της αιτήσεως χορηγήσεως μεταβατικής συντάξεως. Συγκεκριμένα, αν η σύνταξη αυτή πρέπει να θεωρηθεί «παροχή γήρατος» και δεδομένου ότι η θεμελίωση δικαιώματος σε τέτοια παροχή εξαρτάται από τη συμπλήρωση περιόδων ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας, ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους πρέπει να λαμβάνει υπόψη, σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού 883/2004, όλες τις περιόδους που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κάθε άλλου κράτους μέλους, ακόμη και κάθε άλλου κράτους μέλους του ΕΟΧ, σαν να επρόκειτο για περιόδους που έχουν πραγματοποιηθεί στο κράτος μέλος στο οποίο υπάγεται ο φορέας αυτός. Αντιθέτως, αν η σύνταξη αυτή χαρακτηριστεί «παροχή προσύνταξης», το άρθρο 66 του κανονισμού 883/2004 αποκλείει την εφαρμογή του προβλεπόμενου στο άρθρο 6 του κανονισμού αυτού κανόνα του συνυπολογισμού των περιόδων ασφάλισης.

43 Όσον αφορά τον προσδιορισμό της φύσεως της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης παροχής, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, οι παροχές κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να θεωρούνται, ανεξαρτήτως των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, της αυτής φύσεως, όταν το αντικείμενο και ο σκοπός τους καθώς και η βάση υπολογισμού τους και οι προϋποθέσεις χορηγήσεώς τους είναι πανομοιότυπες. Αντιθέτως, χαρακτηριστικά που είναι μόνο τυπικά δεν πρέπει να θεωρούνται στοιχεία καθοριστικά για τον χαρακτηρισμό των παροχών (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 5ης Ιουλίου 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, σκέψη 13, της 18ης Ιουλίου 2006, De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, σκέψη 25, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2008, Petersen, C-228/07, EU:C:2008:494, σκέψη 21).

44 Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, όταν πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών παροχών κοινωνικής ασφάλισης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο κίνδυνος τον οποίο καλύπτει κάθε παροχή (αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2006, De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, σκέψη 27, καθώς και της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, Hliddal και Bornand, C-216/12 και C-217/12, EU:C:2013:568, σκέψη 52).

45 Εν προκειμένω, οι παροχές γήρατος τις οποίες αφορά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004 χαρακτηρίζονται ουσιαστικά από το γεγονός ότι αποβλέπουν στο να εξασφαλίσουν τα μέσα συντηρήσεως των προσώπων που παύουν να απασχολούνται, όταν συμπληρώσουν ορισμένη ηλικία, και δεν υποχρεούνται πλέον να ευρίσκονται στη διάθεση της υπηρεσίας απασχολήσεως (απόφαση της 5ης Ιουλίου 1983, Valentini, 171/82, EU:C:1983:189, σκέψη 14).

46 Αντιθέτως, οι παροχές προσύνταξης, αν και εμφανίζουν ορισμένες ομοιότητες με τις παροχές γήρατος όσον αφορά το αντικείμενό τους και τον σκοπό τους, που συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην εξασφάλιση των μέσων συντηρήσεως των προσώπων που έχουν συμπληρώσει ορισμένη ηλικία, διαφέρουν από

αυτές ιδίως κατά το μέτρο που επιδιώκουν έναν στόχο που συνδέεται με την πολιτική απασχόλησεως, συμβάλλοντας στο να ελευθερώνονται θέσεις εργασίας οι οποίες είναι κατειλημμένες από μισθωτούς που πλησιάζουν προς τη συνταξιοδότηση, προς όφελος νεώτερων προσώπων χωρίς απασχόληση, στόχο που εμφανίστηκε στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσεως που έπληξε την Ευρώπη (βλ., συναφώς, απόφαση της 5ης Ιουλίου 1983, *Valentini*, 171/82, EU:C:1983:189, σκέψεις 16 και 17). Ομοίως, σε περίπτωση παύσεως οικονομικής δραστηριότητας επιχειρήσεως, η χορήγηση τέτοιας παροχής συμβάλλει στη μείωση του αριθμού των απολυθέντων εργαζομένων που υπάγονται στο σύστημα ασφαλίσεως ανεργίας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1996, *Otte*, C-25/95, EU:C:1996:295, σκέψη 31).

- 47 Συνεπώς, οι παροχές προσύνταξης συνδέονται περισσότερο με το πλαίσιο της οικονομικής κρίσεως, της αναδιαρθρώσεως, των απολύσεων και του εξορθολογισμού.
- 48 Επιπλέον, υπογραμμίζεται ότι ενώ, πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 883/2004, τα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθεστώτα προσύνταξης δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της ισχύουσας επί των καθεστώτων κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινούμενων εργαζομένων νομοθεσίας, η έννοια «παροχή προσύνταξης» ορίζεται πλέον στο άρθρο 1, στοιχείο κδ', του ανωτέρω κανονισμού, ως περιλαμβάνουσα όλες τις παροχές σε χρήμα, εκτός από την παροχή ανεργίας ή την πρόωρη παροχή γήρατος, οι οποίες χορηγούνται μετά από συγκεκριμένη ηλικία σε εργαζόμενο που έχει μειώσει, παύσει ή αναστείλει τις αμειβόμενες επαγγελματικές του δραστηριότητες, έως την ηλικία της συνταξιοδοτήσεως λόγω γήρατος ή πρόωρης συνταξιοδοτήσεως, το δικαίωμα για τις οποίες δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση να ευρίσκεται ο ενδιαφερόμενος στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του αρμόδιου κράτους.
- 49 Σύμφωνα με την ίδια αυτή διάταξη, η «παροχή προσύνταξης» διακρίνεται από την «πρόωρη παροχή γήρατος» ως προς το ότι η τελευταία χορηγείται πριν από τη συμπλήρωση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδοτήσεως λόγω γήρατος και είτε εξακολουθεί να χορηγείται μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής είτε αντικαθίσταται από άλλη παροχή γήρατος.
- 50 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να εξετασθεί αν παροχή όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί ως «παροχή γήρατος», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004, ή ως «παροχή προσύνταξης», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού αυτού.
- 51 Όσον αφορά, καταρχάς, το αντικείμενο και τον σκοπό της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης παροχής, από το άρθρο 3 του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων, και συγκεκριμένα από τις παραγράφους 1 και 3, προκύπτει ότι η μεταβατική σύνταξη αφορά τους εργαζομένους που απασχολήθηκαν σε εργασία υπό ειδικές συνθήκες συνδεόμενη με παράγοντες κινδύνου η οποία μπορεί να προκαλέσει διαρκή βλάβη της υγείας ή απαιτεί, παρά τις τεχνολογικές εξελίξεις, ειδικές ψυχικές και σωματικές δεξιότητες, οι οποίες, λόγω της γηράνσεως, περιορίζονται ή μειώνονται ακόμη και πριν από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδοτήσεως σε τέτοιο βαθμό ώστε να καθίσταται δυσχερής η παροχή της εργασίας στη μέχρι πρότινος θέση εργασίας, ή ακόμη και τους εργαζομένους οι οποίοι δεν μπορούν πλέον να εξασφαλίσουν την παροχή εργασίας ιδιάζουσας φύσεως, όπως αυτή που απαιτεί ιδιαίτερη ευθύνη και ιδιαίτερες δεξιότητες, και οι οποίοι δεν δύνανται πλέον να την εκτελέσουν κατά τρόπο που να μην απειλεί την υγεία και τη ζωή των άλλων προσώπων, συνεπεία της αμβλύνσεως των ψυχικών και σωματικών δεξιοτήτων λόγω της γηράνσεως.
- 52 Ακόμη και αν, a priori, ο δικαιούχος της μεταβατικής συντάξεως έχει, όπως ο εργαζόμενος που δικαιούται παροχή προσύνταξης κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο κδ', του κανονισμού 883/2004, παύσει ή αναστείλει τις επαγγελματικές του δραστηριότητες έως την ηλικία της συνταξιοδοτήσεως λόγω γήρατος, γεγονός παραμένει ότι η μεταβατική σύνταξη δεν συνδέεται με την κατάσταση της αγοράς εργασίας σε συνθήκες οικονομικής κρίσεως ούτε με την οικονομική δυνατότητα της επιχειρήσεως στο πλαίσιο αναδιαρθρώσεως, αλλά αποκλειστικά και μόνο με τη φύση της εργασίας, η οποία είναι ιδιάζουσας φύσεως ή εκτελείται υπό ειδικές συνθήκες.

- 53 Επιπροσθέτως, στο μέτρο που η επίμαχη εθνική νομοθετική ρύθμιση αναφέρεται ρητώς στη διαδικασία γηράνσεως των εργαζομένων ενώ ουδόλως μνημονεύει σκοπό ελευθέρωσης θέσεων εργασίας προς όφελος νεώτερων προσώπων, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης παροχή φαίνεται να συνδέεται περισσότερο με τις παροχές γήρατος.
- 54 Περαιτέρω, όσον αφορά τη βάση υπολογισμού της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης παροχής, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι το ποσό της μεταβατικής συντάξεως καθορίζεται βάσει του ποσού της συντάξεως γήρατος, δεδομένου ότι το άρθρο 14, παράγραφος 3, του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων διευκρινίζει ότι το ύψος της μεταβατικής συντάξεως δεν μπορεί να είναι κατώτερο εκείνου της χαμηλότερης συντάξεως γήρατος, όπως αυτό ορίζεται από τον νόμο περί συντάξεων γήρατος. Επιπλέον, τα άρθρα 18, 19 και 20 του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων προβλέπουν δικαιώματα σε επιδόματα περιθάψεως, σε σύνταξη επιζώντος και σε επίδομα για έξοδα κηδείας, υπό τους ίδιους όρους με αυτούς που προβλέπει ο νόμος περί συντάξεων γήρατος.
- 55 Τέλος, όσον αφορά τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης παροχής, επισημαίνεται ότι το άρθρο 4 του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων ορίζει γενικές προϋποθέσεις σχετικά με το όριο ηλικίας, την αρχαιότητα στην απασχόληση καθώς και τη συμπλήρωση μακροχρόνιων περιόδων με καταβολή και χωρίς καταβολή εισφορών, οι οποίες είναι, κατά κανόνα, απαιτήσεις σχετικές με τη χορήγηση παροχών γήρατος, διαφορετικές από τις προϋποθέσεις χορηγήσεως που ισχύουν εν γένει για τις παροχές προσύνταξης.
- 56 Όσον αφορά, ειδικότερα, την απώλεια του δικαιώματος μεταβατικής συντάξεως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, μολονότι από το άρθρο 16 του νόμου περί μεταβατικών συντάξεων προκύπτει ότι το δικαίωμα στην παροχή αυτή παύει να υφίσταται την προηγούμενη της ημέρας θεμελιώσεως του δικαιώματος συντάξεως γήρατος, ωστόσο η δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν περιλαμβάνει κανένα στοιχείο βάσει του οποίου να είναι δυνατόν να αποκλειστεί ότι πρόκειται περί πρόωρης παροχής γήρατος κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο κδ', του κανονισμού 883/2004, καθόσον η μεταβατική σύνταξη θα εξακολουθεί να χορηγείται μετά τη συμπλήρωση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδοτήσεως λόγω γήρατος, ή καθόσον η μεταβατική σύνταξη θα αντικατασταθεί από άλλη παροχή γήρατος.
- 57 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι τόσο από το αντικείμενο και τον σκοπό της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης παροχής όσο και από τη βάση υπολογισμού της και τις προϋποθέσεις χορηγήσεώς της προκύπτει ότι μια τέτοια παροχή αναφέρεται στον προβλεπόμενο στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004 κίνδυνο γήρατος και ότι, συνεπώς, έχει εφαρμογή επί της παροχής αυτής ο κανόνας του συνυπολογισμού των περιόδων ασφαλίσεως.
- 58 Ως εκ τούτου, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι παροχή όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης πρέπει να θεωρείται «παροχή γήρατος», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 59 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στα δύο πρώτα ερωτήματα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 60 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Η υπαγωγή κοινωνικής παροχής σε συγκεκριμένο από τους αναφερόμενους στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, κλάδους κοινωνικής ασφαλίσεως, στην οποία προβαίνει η αρμόδια εθνική αρχή, με τη δήλωση που υποβάλλει το κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, δεν είναι απρόσβλητη. Στον χαρακτηρισμό κοινωνικής παροχής μπορεί να προβεί το οικείο εθνικό δικαστήριο αυτοτελώς και αναλόγως των συστατικών στοιχείων της επίμαχης κοινωνικής παροχής, υποβάλλοντας, αν το κρίνει αναγκαίο, προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.
- 2) Παροχή όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης πρέπει να θεωρείται «παροχή γήρατος», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 883/2004.

(υπογραφές)